

Meditatie over: 'Als Een, die dient'

Joh. 13 : 1-12

De Heere Jezus heeft afscheid genomen van Bethanië en heeft Zich op weg begeven naar Jeruzalem om het Pascha te vieren en Zelf het Paaslam te zijn. De voorbereidingen zijn getroffen door Petrus en Johannes, de zaal is gereed, de tafel is klaar en de ligplaatsen zijn aangeschoven. Zie, daar ligt Christus met Zijn discipelen aan tafel.

Hoe verheven is de inleiding van Joh. 13 in de eerste verzen. 'Jezus, wetende dat Zijn tijd gekomen was, dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot de Vader, alzo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen lief gehad tot het einde'. Jezus wetende, dat de Vader Hem alle dingen in de handen gegeven had en dat Hij van God uitgegaan was en tot God heen ging, stond op van het avondmaal.

Welk een heerlijkheid heeft Johannes in deze Christus gezien! Hoe overweldigend is de indruk van Jezus op hem geweest! Helder en klaar herinnert Johannes zich op hoge leeftijd wat er gebeurde op die gedenkwaardige avond in de Paaszaal. Ja, Johannes herinnert het zich tot zijn beschaming, hoe diep Christus Zich vernederde te midden van eergierige discipelen. Jezus zag dat Zijn uur gekomen was. Welk uur? Wel het uur van Zijn, aanvechting, van zieleworsteling en van doodsschaduw. Het uur van de toorn Gods, van de machten der hel. Maar... en dit staat vast! Het is de poort tot de heerlijkheid, het is een gaan naar de Vader, het is de tocht naar de kroning! Hier aan de ingang van het lijden ziet Jezus door deze donkere tunnel heen en ziet de Vader. Hij ziet terug en Hij ziet *de Vader!* Hij is van de Vader uitgegaan en gaat weer naar de Vader terug. Hij is Zich bewust, dat de Vader Hem alle dingen in de handen gegeven heeft. *Alle* dingen! Ook de verrader, die Hem gaat verraden, ook Annas en Kajafas, ook Herodes en Pilatus, ook de beschikking over Zijn Leven en dood. Hoe groot is deze Christus in Zijn vernedering!

Het doel van dit alles is de liefde tot de Zijnen. 'Alzo Hij de Zijnen liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde'. Dat is een diep woord: 'Liefgehad tot het einde'. Want dit wijst er op, dat er aan de liefde van Jezus tot al de Zijnen geen eind te bekijken is. Het gaat al maar door! Ook is er aan deze liefde geen begin te zien. Immers ze komt op uit het welbehagen van God, uit Gods eeuwig Vaderhart en wordt geopenbaard in de zoon.

Jezus heeft *de Zijnen* lief! Hier klinkt het onderscheid door. Liefde is altijd uitkiezend; ook deze liefde is niet algemeen, maar is persoonlijk. Algemene liefde is geen liefde. Wie zijn dan de Zijnen? Zijn discipelen, die twistten over de beste plaats in het Koninkrijk Gods, een Petrus, die Hem verloochende, de anderen, die Hem verlieten. Wat vernedert ons meer dan deze goddelijke liefde? Deze liefde wordt in de tijd in ons leven geopenbaard. Deze liefde vindt ons in het van God vervreemd zijn. Zij vind ons in onze zonde, in ons vuil. Deze liefde verdraagt, duldt en vergeeft! Hoe heeft de Heere Jezus de discipelen al die tijd gedragen in hun onverstand en klein geloof! En nu — na drie jaren — verwerpt Hij ze nog niet in al hun gebreken, maar heeft ze lief tot het einde. Voor hen gaat Hij de dood in, voor hen gaat Hij de zaligheid verwerven en aan hen straks de verworven zaligheid toepassen. Kom, bewonder en aanbid deze liefde! Nauwelijks is er iemand die voor een rechtvaardige de dood ingaat, maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, terwijl wij nog zondaars waren.

Hij heeft liefgehad tot het *einde*. Dat is tot troost van allen, die aangevochten worden over de vraag, of zij te midden van alle strijd en verzoeking het einde wel zullen halen. Zie hier de trouw van God over een ontrouw en machteloos volk. Zijn liefde gaat door alles heen. Zalig wanneer het in Uw hart klinkt: 'Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met (koorden van) goedertierenheid'.

Jezus staat op. Waartoe? Om hen te bestraffen over hun liefdeloosheid? Nee, om het slavenwerk te gaan doen! Hij legt Zijn opperkleed af, neemt een linnendoek en omgordt Zich. Hij vult het bekken met water en bukt Zich over de discipelen om hun voeten te wassen. Christus doet het werk van de slaaf. De discipelen hebben dit geweigerd. Zij achtten zich zelf te hoog voor dit werk. Zie Hem -lezer- in Zijn vernedering. Hij was in de gestaltenis Gods. Hij liet er Zich niet op voorstaan Gode even gelijk te zijn. Maar heeft Zich zelf vernietigd door de gestalte van een dienstknecht aan te nemen en is de mensen gelijk geworden. Dat gevoelen was in Christus Jezus! Zie, Hij bukt Zich en wast de voeten der discipelen. Verwonderd en niet begrijpend laten zij dit in deze voor hen zo pijnlijke situatie toe. Alleen Petrus biedt tegenstand. Vlijtig trekt hij zijn voeten weg en zegt: 'Heere, zult Gij mij de voeten wassen'? Gij — mij? Gij, de Zoon Gods, Gij die woorden van eeuwig leven tot mij gesproken hebt, zult Gij mij, zondig mens, die eenmaal uitriep: Heere, ga uit van mij — de voeten wassen?

In dat Gij — mij, vertolkt Petrus de heerlijkheid van Christus en zijn eigen nietigheid en zondigheid. En dat is waar. Daarin mag Petrus de liefde van ons hart hebben. En toch is er een gebrek! Het is het gebrek aan geestelijk verstand van het plaatsbekledend lijden en sterven van Christus. Want juist de hoogheid en de majesteit van God en onze verlorenheid maakt het werk van de Middelaar zo nodig! Petrus wijst hier het *dienen* van Jezus af! Immers 'de Zoon des Mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen'. Daarin bestaat Zijn zending door de Vader. Dat verstond Petrus niet, daarvoor was hij blind. Een Messias, die de onreinen wast en de bezoedelden reinigt, nee zo'n Messias had hij zich niet voorgesteld!

Zo is het vandaag nog! Want dit Petrusbeeld staat nog levensgroot in de gemeente. Men wil wel dienen, maar niet gediend worden. Velen willen Jezus dienen, maar weinigen door Hem gediend worden. Ons dienen van Jezus is van nul en gener waarde, zo wij niet eerst door Christus gediend worden. Zeker, u mag Jezus' voeten wassen, maar dan als die zondares, die met haar tranen die voeten bevochtigde en met haar haren die voeten afdroogde. Zij verstond het geheim. Zij werd zo gediend door Christus, dat haar dienen een vrucht van Zijn dienen was. Wat hebben wij de Heere aan te bieden anders dan onze verlorenheid? Ons diepe en erg listige hart wil de Heere altijd iets aanbieden. Wij willen op de een of andere manier wat zijn voor God. Zelfs wanneer wij aan de hoogheid en heerlijkheid van Christus zijn ontdekt en eigen schuld leerden zien, kan dan nog in het kleed van de ootmoed een afwijzen zijn van Christus als Middelaar zijn.

Deze listigheid van het hart wordt ons hier ontdekt. Maar wij kunnen nooit iets zijn voor God, tenzij Christus eerst ons Zijn genade schenkt. Dat is een wondere ontdekking, waardoor onze hoogmoed de genadeslag ontvangt en wij vatbaar worden gemaakt voor de vrije genade. Merkt u deze dienende Christus op? Want ook vandaag gaat Hij rond in Zijn dienende gestalte en staat voor een ieder van ons met de vraag: Mag ik u dienen? Nogmaals: merkt u Hem op? Heeft Hij bij u niets te doen? Bent u nog zo vol met uzelf? Nee, er is niemand die heerlijkheid ziet in Zijn dienstknechtsgestalte, tenzij u ontroerd met Jesaja opmerkt: 'Hij is om onze overtredingen verwond, de straf, die ons de vrede aanbrengt was op Hem'. Nog neemt Hij door Zijn Geest de zielverdervende onkunde weg. U vraagt: Waar is Christus? En het antwoord luidt: Daar aan uw voeten als Een, die dient! Zo diep wilde Christus Zich vernederen!

Hier wordt de vrijmoedigheid geboren tot Hem uit te gaan, zoals u bent. Sommigen zijn schuchter en staan van verre. Zij missen de vrijmoedigheid Zijn dienen te aanvaarden uit gevoel van eigen geringheid. Laat de Geest van God u ook deze laatste tegenstand wegnemen. Hij eist niets, niets van u, maar wil Zichzelf daarin verheerlijken, dat *Hij* u dient! Anderen nemen Christus schijnbaar aan, maar ze zijn niet oprecht. Ze zijn niet heilbegerig. Voor hen is het nooit een wonder geworden, dat de Heere Christus Zich tot zondige mensen neerbuigt. Zij hebben geen vergeving en reiniging nodig en verootmoedigen zich niet voor God. De Bijbel noemt dit een geslacht, dat rein is in eigen ogen, maar van hun drek niet gewassen is. Van de andere discipelen lezen wij niets. Zij lieten zich helpen en dienen.

De Heere bestraft Petrus. Wat Ik doe, weet u nu niet, maar u zult het na deze verstaan. Nog altijd ontbreekt hem het rechte inzicht in de persoon en het werk van Jezus. 'Na deze': dat is na het Kruis en de opstanding, dat is na de uitstorting van de Heilige Geest. Dan verstaat Petrus, wat hij nu nog niet verstaat. Petrus leert het Kruis pas kennen na en door de opstanding, En vooral wanneer hij doortrokken is met de Pinkstergeest. Petrus loopt Jezus in de weg. Dat doen wij ook onder de onderwijzing van Christus. Wie verstaat dat God de goddeloze rechtvaardigt om niet? Het is een ergernis voor de mens in zijn natuurstaat. Het is iets *ongelooflijks* voor de ontdekte zondaar! Het is voor de wedergeborenen een *dagelijkse* les!

Wanneer komt de opklaring in ons leven? Wanneer wij met Hem gekruisigd worden en ook met Hem opstaan tot een nieuw leven. Dan verstaan wij wat wij eertijds nooit verstonden. De Heere stelt Petrus nu op de proef. Indien Ik U niet was, zo hebt u geen deel met Mij.

Wat een geweldige les! Ook voor ons! Niemand komt in het Koninkrijk Gods zonder door Jezus gewassen te zijn. Alleen door de afwassing van onze zonden, hebben wij deel aan Jezus. Waaraan hebben wij deel zonder de afwassing door Jezus? Aan de zonde, aan de schuld van Adam, aan het oordeel en de eeuwige straf. Ons deel en ons bezit is de zonde, die ons geheel strafwaardig maakt voor God. Daarom is de wassing door Christus *voorwaarde* voor het deel hebben aan Hem. Bent u van deze noodzakelijkheid overtuigd? Petrus is daardoor getroffen tot in het diepst van zijn ziel. Met al de vezels van zijn bestaan is hij aan Christus verbonden. Zonder Christus kan Petrus niet leven en niet sterven!

Zo stelt Christus ons soms op de proef. Zij die levend werden gemaakt en een begeerte tot Christus ontvingen, maar die het met Christus alleen niet aandurven, zij worden ook nu beproefd. Hier ben Ik, zo zegt Hij: Nu één van beiden: Of gewassen worden of heengaan! Zo dringt Hij ons tot een beslissing! Wanneer het dan waar is in ons hart, gaat alles open en wordt het uitgeroepen: Heere, ik kan geen ogenblik buiten U! U kiest mijn hart onder ramp en smart voor eeuwig tot Zijn Koning. Dan is er plaats voor de volle toe-eigening. Dan is er de volle overgave: 'Heere niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en mijn hoofd'. 'Was mij geheel, dan zal ik witter zijn dan sneeuw die vers op het aardrijk nedervalt'.

Zo geneest de Heere het gebrek aan geloofslicht en geloofsvertrouwen. Dan vallen de aarzelingen weg en wordt Hij alleen onze reinigmaking en onze gerechtigheid! Toch gaat Petrus te ver. Want hij vergeet de genade, die hem reeds is bewezen. Met nadruk herinnert Christus hem er aan: 'Die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen, maar is geheel rein'. Dat is een grote troost. Het beeld is duidelijk. In het Oosten was het de gewoonte alvorens men naar een maaltijd ging, zich geheel te wassen. Kwam men aan de plaats van bestemming, dan moesten de voeten opnieuw gewassen worden, omdat deze opnieuw vuil waren geworden van het stof van de weg. Men droeg namelijk alleen open sandalen.

Wat betekent dit beeld? Wel, dat de discipelen gereinigd waren door het Woord dat Christus over hen had uitgesproken. Sinds het ogenblik, dat zij met Christus in aanraking waren gekomen, waren zij geheel rein. Wat een troost voor deze discipelen. Dat was Petrus vergeten. Later is hem dit tot zijn troost bijgebleven. Immers hij vermaant de Christenen van zijn tijd de reinigmaking van hun vorige zonden niet te vergeten. Hieruit blijkt, dat de Heere Zijn eigen werk herkent en erkent. Waren zij niet als vermoeden en beladenen tot Christus gekomen? Hadden zij in Hem niet de afwassing van hun zonden? Zeker, door Kruis en Opstanding zou hen alles veel helderder worden. Maar in beginsel was er de reinigmaking van hun zonden. Met al hun gebreken, met al hun zonden, met al hun twijfelingen zij zijn gewassen.

Dit is ook voor vandaag een woord vol van troost! Want ditzelfde woord spreekt Christus nog. Van deze reiniging is de Doop een teken en een zegel. De inhoud, de zaak van de Doop is de algehele reiniging door het bloed en de Geest van Christus. Is deze zaak u nog vreemd? Dit woord is tot een troost, waar de reinigmaking geen zaak van beschouwing is gebleven, maar van beleving! Wanneer u desnoods met een beroep op de alwetendheid des Heeren belijden mag, dat de Heere Zich niet onbetuigd heeft gelaten. En de trekkende kracht van deze Middelaar niet vreemd is in uw leven en Christus bloed u alles is geworden. Hoor het dan u, die zich onrein en schuldig kent! Hoor het: u bent gewassen, u bent geheel rein! Hoe kan zulk een woord het hart verblijden, niet omdat een mens het zegt, niet omdat u het zegt, maar omdat de Heere het zegt! Want ons schuld verslagen hart kan alleen in Christus Woord rusten! Daarin vindt het de onbedrieglijke vastheid. Wanneer Christus dit Woord spreekt, gaat er ook kracht en leven van uit. Hoeveel temeer is dit Woord van kracht, waar de dadelijke afwassing door het bloed van Christus heeft plaatsgevonden en de kracht van de heilsfeiten in ons leven is uitgewerkt. Naar deze heilsfeiten neemt Christus mee en Zijn discipelen van toen en van nu.

Maar waarom dan nog de voetwassing? Dat wil zeggen: waarom dan nog de dagelijkse afwassing van de zonden? Omdat ook na de reiniging door het bloed en de Geest van Christus wij dagelijks zondigen. Het hart blijft maar niet ophouden allerlei vuil op te geven. Hoe bitter is de ervaring van Rom. 7. Hoe zwaar is de inwendige strijd! Hier zijn twee gevaren. Het eerste is, dat men onder een overweldigend schuldgevoel na begane zonden in vertwijfeling valt. Dan vertolkt ons Doopsformulier zo juist: 'Wanneer wij uit zwakheid in zonden vallen', dan is niet de algehele reiniging allereerst nodig, maar de reiniging van de voeten, de afwassing van de zonden. 'Daarom moeten wij aan Gods genade niet vertwijfelen, noch in de zonde blijven liggen, aangezien wij een eeuwig verbond der genade met God hebben'. Het andere gevaar is de lichtvaardigheid. Acht uw ontrouw niet gering. Spring er niet overheen. Laat de Heere richten in uw hart. Dan zult u opnieuw bij het bloed van het Lam terechtkomen en zeggen: Heere, opnieuw heb ik gezondigd. Bespreng mijn geweten opnieuw met Uw bloed en geef mij de genade, dat ik mij door het geloof toe-eigene, dat U ook voor deze zonde betaald en genoeg gedaan hebt.

Dat is de beoefening van de dagelijkse bekering en de levensvernieuwing door de Heilige Geest. Wordt dit verstaan en betracht? Gijlieden zijt rein, maar niet allen. Want de Heere Jezus wist wie Hem verraden zou. Dat is een woord vol van waarschuwing. Want zegt Christus ook onder ons: Gij zijt rein, maar niet allen. Dit dringt ons aan tot zelfonderzoek.

Houden wij met Judas vast aan onze zonde? Behoren wij wel tot de gemeente, maar zijn wij vol wereldzin. En is er geen zoeken van Christus en de reiniging door Zijn bloed, dan leveren wij Christus ook nu over en staan buiten Hem en Zijn genade. Judas is letterlijk en figuurlijk stuk gegaan onder de liefde van Christus. Welk een waarschuwing ook aan ons! Want deze waarschuwing dient nog tot u behoud! Kom met deze waarschuwing nog tot Hem, die u slaat om u te genezen, en aan de rand van de afgrond wil wegtrekken, voordat het te laat is. Zien wij nu nog op tot Christus? Hij vraagt ook van ons: Verstaat u wat Ik u gedaan heb? 'Gij noemt Mij Meester en Heere en gij zegt wel, want Ik bent het'. 'Indien dan Ik de Heere en Meester uw voeten gewassen heb, zo zijt gij schuldig elkanders voeten te wassen'. 'Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gelijk Ik u gedaan heb, gij ook doet. Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zo gij ze doet!

G. Boer. Gouda maart 1953